

01

^{K17}
Хмельницька обласна бібліотека
імені М. ОСТРОВСЬКОГО

КАЛЕНДАР

знаменних і пам'ятних дат
Хмельницької області
на 1967

м. Хмельницький

ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ
КУЛЬТУРИ
ДЕРЖАВНА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА
ІМ. М. ОСТРОВСЬКОГО.

КАЛЕНДАР
ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТ-
НИХ ДАТ ХМЕЛЬНИЧЧИ-
НИ НА 1967
Р 1 к.

Хмельницька ОУНБ

1160670

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
1966

П Е Р Е Д О В А

Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 1967 рік має на меті допомогти бібліотечним працівникам, агітаторам, пропагандистам, працівникам клубів і будинків культури у доборі та пропаганді матеріалів, що стосуються річниць громадсько-політичних та історичних подій, а також пам'ятних дат в культурному житті нашої області, ювілеїв революційних та громадських діячів, вчених, письменників Хмельниччини і т.д.

Користуючись матеріалами, вміщеними в "Календар" бібліотечні працівники можуть організувати до окремих пам'ятних дат книжкові виставки, оформити бібліотечні плакати, провести бібліографічні огляди, тематичні та літературні вечори, усні журнали тощо.

В бібліотеках рекомендується мати постійну виставку під назвою "Наш календар", або "Події і події". Слід пам'ятати, що опішки літератури, які подаються в "Календарі", необхідно доповнювати новими матеріалами, зокрема в періодичної преси.

Товариші бібліотекарі)
Активно використовуйте в своїй роботі цей посіб-
ник. Повідомте про знаменні і пам'ятні краєзнавчі
дати цього року партійним, комсомольським і проф-
спілковим організаціям, підколективам, клубам і бу-
динкам культури. Ширше пропагуйте літературу про
нашу область.

Одночасно з цим посібником, широко використовуй-
те в роботі з читачами "Календар знаменних дат
і пам'ятних дат", який щоквартально випускає дер-
жавна республіканська бібліотека УРСР ім. КПРС.

5 березня 1967 р

ЛЕОНІД ІВАНОВИЧ
ГЛІБОВ

(140 років з дня народження).

5 березня минає 140 років з дня народження Л. І. Глібова. Як байкаря і поета особливо близьке і дороге подоллянам: два роки він жив одним життям з Поділлям.

Нідинський лицей Л. І. Глібов закінчив у 1855 році, однак лише через рік отримав службове призначення. Як видно з формуляру, його направили молодшим учителем історії та географії Червонострільського "уездного дворянського училища 1856 года сентября 1 дня", а незадовго призначили ще й надзирателем общей квартиры при Червонострільському училищі.

Леонід Іванович, як учитель був гарячим прихильником демократичної педагогіки. Прищеплюючи дітям любов до літератури, розвиваючи їх самостійне мислення, він нерідко у відведенний для опитування час читав вихованцям книги, взаємно передбачені програмою.

Чорний Острів тих часів-провінціальне повіт-
ве містечко з тупуватими чиновниками, ласими на
хабарі; в кріпосницьким судом, в якому продажні крещі
Даміди вже давно безсоромно розв'язали очі богині
справедливості, правосуддя; в обмежених полохли-
вими м'шанами. На дворішних опостереженнях за
місцевим життям поет написав відомі байки "Щука",
"Свиня" та "Лящ", оголюючи в них болячки кріпос-
ництва, безправ'я знедолених.

У Чорному Острові байкар зблизився з лібе-
рально-настроєними інтелігентами, зокрема з відомою
випідаючого чорноострівською повітовою школою
П. Кунашевського. Пісню "Летів голуб понад полем"
Л. І. Глібов присвятив його дочці М. Кунашевській.

Незборимий потяг відчував поет до простих
селян-трудівників, у спілкуванні з ними черпав нат-
хнення, вівірив свої думи з народними. Так народилася
байка "Вігчар", так був зроблений в Чорному Острові
етнографічний запис, вщерть наповнений легким
подільським гумором, написані прислів'я-легенди
"Стрижено. Стрижено".

Восени 1858 року Л. І. Глібов залишає Чорний
Острів. Всього два роки прожив байкар на Поділлі,
але і вони залишили помітний слід у його літера-
турній опадщині.

Л І Т Е Р А Т У Р А :

Твори Л.І.Глибова:

Глибов Л. Твори. К., "Молодь", 1955. 160 с.

Глибов Л. Вибрані твори. К., Держлітвидав УРСР, 1957. 270 с.

Глибов Л. Вибрані твори. К., Держлітвидав УРСР, 1955. 470 с.

Глибов Л. Вибрані твори. К., "Рад. школа", 1951. 244 с.

Глибов Л. Вибрані твори. К., Держлітвидав УРСР, 1950. 327 с.

Глибов Л. Байки і вірші. К., "Рад. письменник", 1959. 502 с.

Глибов Л. Байки. К., Держлітвидав УРСР, 1952. 64 с.

Глибов Л. Байки. К., "Молодь", 1951. 52 с.

Глибов Л. Байки. К., "Молодь", 1947. 54 с.

Глибов Л. Загадки і карти дідуса Кеніра. Львів, Кн.-журн. вид-во, 1959. 59 с.

Г л и б о в і П о д і л л я .

Валігура К.Л. Глибов у Чорному Острові. - "Прапор юності", 1962, 9 березня.

Валігура К. Л. Глибов у Чорному Острові. - "Коллективіст", 1962, 13 березня.

Михайлов Г. Будинок Глибова в Чорному Острові. - "Радянське Поділля", 1946, 14 квітня.

Черкашин Е. Увінчати пам'ять великого поета-байкаря. - "Рад. Поділля", 1955, 3 серпня.

Ядушливий М. Тут жив Глибів.-"Рад.Поділля",
1949, 2 березня.

Л і т е р а т у р а т а б і б л і о г р а - ф і я п р о т в о р ч і с т ь Г л і б о в а .

Бандура О.М. Вивчення творчості Л.І.Глибів
в школі. К., "Рад.школа", 1954. 96 с.

Косматенко А. Леонід Глибів.-"Дніпро", 1957,
№ 3, с. 124-128.

Марченко С. Байкар-людинолюбець.-"Воєвничий
атеїст", 1962, № 3, с. 54.

Сивченко М.Б. До історії "Чернігівського
листка".- "Рад. літературознавство", 1959, № 2,
с. 118-119.

-"-

Гуменюк М.П. Л.І.Глибів-"Література в школі",
1956, № 3, с. 84-85. (Бібліографія критичної літ-ри).

Бойко І. Леонід Іванович Глибів. Бібліографічний
показник. К., 1952. 15 с.

10 березня 1967 р.

УСТИМ КАРМАЛЮК
(До 80 - річчя з дня народження)

10 березня н.р. минає 80 років з дня народження Устима Кармалюка — мужнього борця за свободу і соціальну справедливість, захисника трудящегося народу від панської сваволі.

Видатний керівник боротьби селянства проти кріпацтва на Поділлі, народний герой українського народу Устим Кармалюк (Кармелюк) народився в 1787 році в с.Половинниках, Митинського повіту в сім'ї селянина-кріпака.

В безпросвітній темряві, тяжких злиднях і тяжкій підневільній праці на поміщика пройшли дитині та юнацькі роки Устима. Відбуваючи панщину, юнак часто виявляв непокору своєму панові. Підловерський, розуміючи, що в особі Кармалюка він має небезпечного бунтаря, поспішив віддати його в солдати.

Та не збирався Устим довго затримуватися в сощатах. Втікає в армію і, повернувшись в рідне село-організовує загін селянських воєників і починає рішуче боротися проти поміщиків: нападає на садиби польських, українських та російських поміщиків, забирає в них гроші та майно і роздає селянам.

Для боротьби з селянським рухом на чолі в Кармалюком уряд створив так звану Галузинецьку комісію.

Восени нім в 21 на 22 жовтня 1885 року, в наслідок зради, підло з-за рогу, був убитий цей безстрашний народний герой в с. Шыхові Кориценці /тепер в. Кориценці, Дерзницького району/.

Героїчний образ Кармалюка влібражено в численних народних піснях і переказах. Т. Г. Шевченко називав Кармалюка справним тицарем. Боротьбу Кармалюка проти кріпацтва високо оцінив М. Горький, назучи, що він його "навіки овіє славою".

Л И Т Е Р А Т У Р А :

Устим Кармалюк. 36 ірник документів. К., Політвидав, 1948. 344 с.

~~Біографічний нарис~~ Ойстра.

Кармалюк У. В кн.: Велика Советська енциклопедія. Т. 20, с. 228

Канивец В. В. Кармалюк. М., "Мол. гвардія", 1965. 207 с. (На живні замечательных людей)

Верховий О. Ов'яний славою. — "Прапор юності", 1960, 20 липня.

Гуменюк О. Великий народний месник. — "Рад. Поділля", 1960, 1 жовтня.

Гринчук М. Повстанний Кармалюк. — "Комсомольсько-молодіж", 1965, 22 жовтня.

Биття в іддане народів. — "Соц. культура", 1966, 11, с. 38.

Тищенко Б. І. Образ Устима Кармалюка в усній народній творчості. — "Наукові записки Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту". Т. 3, 1966.

Нові документи про Устима Кармалюка. — "Рад. Поділля", 1959, 24 листопада.

Сис Т. Народний герой Устим Кармалюк. — "Прапор юності", 1957, 1 березня.

Старицький м. П. Равбойний Кармалюк. Мотор.
роман. - В кн.: Старицький м. П. Твори. У 8-ми т. Т. 6.
К., 1965 с. 165-805.

Вичок м. Кармалюк. К., Держлітвидав, 1950. 39 с.

Кучен В. Устич Кармалюк. К., Держлітвидав,
1957. 155 с.

Сукондоцький В. Устич Кармалюк. Драма. К.,
Держлітвидав, 1957. 121 с.

Ломтьченко С. В. Кармалюк. П'єса. К., Держлітви-
дав УРСР, 1959. 223 с.

~~Незакінчені твори~~

Копик А. Про Устича Кармалюка слава не ви-
гасе. Вісн. - В кн.: Тобі один мн. Звениця, 1968, с. 31-33.

Нечитайло В. Дума про Устича Кармалюка. Вісн. -
"Іванко Жовтий", 1965, 28 грудня.

За Сибіром сонце сходить. П'єса. - В кн.: Юго-
риччя і Юні. К., 1971, с. 678-694.

В травня 1967 р.

ПЕРШИЙ МОЛОДІЄНИЙ
ФЕСТИВАЛЬ ХМЕЛЬНИЧ-
ЧИННИ.

(10 років з дня його проведення).

10 років тому 18 травня 1957 року був запалений факел першого обласного фестивалю молоді Хмельниччини, який тривав два дні. Це було велике і радісне свято юних подолян, що вміють невтомно, самовіддано працювати і знаходити насолоду в бадьорії пісні і танці.

Скільки чудових концертів відбулося в ці дні! Щоб проглянути їх всі, глядачам потрібно було б витратити понад 4 місяці.

Перший фестиваль молоді став визначною подією в культурному житті області. Він став поштовхом до ще більшого розквіту всіх жанрів художньої самодіяльності Поділля і початком традиційних фестивалів самодіяльного мистецтва Хмельниччини.

В червні 1 місяці 1965 року відбувся другий фестиваль молоді Хмельниччини, який продемонстрував ще більший ріст і розвиток самодіяльного мистецтва.

Зараз хмельничани готуються до третього фестивалю самодіяльного мистецтва, який присвячується 50-річчю Радянської влади.

Л І Т Е Р А Т У Р А:

Гуменюк С. Йти до нових успіхів. (Перший обласний фестиваль молоді). — "Рад. Поділля", 1957, 9 червня.

Пісня дружби починає юнь співати. (Перший фестиваль молоді). — "Рад. Поділля", 1957, 19 жовтня.

Скорський М., Чалий А. Слався молодість, праця і пісня. (Другий обласний фестиваль молоді). — "Рад. Поділля", 1965, 29 червня.

Ягольник О. Пісні фестивалю. — "Комсомольське плем'я", 1965, 30 червня. (Другий обласний фестиваль молоді Хмельниччини).

Яковлев В. Фініш фестивалю. — "Комсомольське плем'я", 1965, 11 липня (Обласний і районні фестивалі молоді Хмельниччини).

В.

18 червня 1967 року

ДМИТРО ГЕРМОГЕНОВИЧ
ВІЛЕНСЬКИЙ

(До 75 річчя з дня народження).

В червні 1892 року в м. Пепетівці народився в цю-ий радянський ґрунтознавець, геоботанік і флорист, доктор геолого-мінералогічних наук Д.Г. Віленський. Все своє життя він присвятив вивченню ґрунтів, флори нашої країни, вихованню цілого покоління вчених ботаніків, ґрунтознавців, біологів.

Довгий час працював завідувачем кафедри ботаніки в Харківському сільськогосподарському інституті, професором ґрунтознавства Київського меліоративного інституту та Московського державного університету, до завідував кафедрою географії ґрунтів.

Був президентом Міжнародної комісії по класифікації, картографії і географії ґрунтів та віце-президентом союзу садівників і підкорювачів міжнародного товариства ґрунтознавців; членом Оргбюро Всесоюзного товариства ґрунтознавців, редактором журналу "Почвоведение"

В.

Від імені радянської науки виступав в доповідях на міжнародних конгресах ґрунтознавців в США, Німеччині, Австрії, Чехословаччині, Венгрії, Франції. На наукових працях Д.Г. Віленського виховується велика армія радянських вчених і фахівців.

Л І Т Е Р А Т У Р А :

Віленський Д.Г. Основоположники русского почвоведения. М., "Знание", 1957, 30 с.

Віленський Д.Г. Почвоведение. Учебник для университетов. М., Учпедгиз, 1954, 456 с.

Віленський Д. Что дает советскому народу освоение новых земель. М., "Московский рабочий", 1955, 40 с.

— " —

Віленський Дмитрій Гермогенович. — В кн.: Русские ботаники. Био-библиографический словарь. М., 1947, с. 12-104. (Подано біографіческую справку и список некоторых его работ—47, источники).

24 червня 1967 р.

ПАВЛО ДАНИЛОВИЧ
ЦИБУЛЬСЬКИЙ

(До 50-річчя в дня народження).

Павло Данилович Цибульський народився в 1917 році в м. Кам'янець-Подільському. З 14 років почав трудове життя на одному із заводів Поділля. Навчався на робітничій школі в Харківському комуністичному газетно-видавничому закладі ім. М. Островського, працював кореспондентом обласних та республіканських газет і журналів на Україні.

Писати оповідання і нариси почав у 1938 році. З 1941 по 1945 рік П. Цибульський на фронтах Великої Вітчизняної війни, а після війни перебував в радянських військах на території Австрії та Угорщини.

П. Цибульський видав кілька збірок оповідань. Оповідання його неодноразово перекладалися і перекладалися на іноземні мови.

ЛІТЕРАТУРА:

Цибульський П. Гори і люди. Оповідання. К., Держвидав. художньої літ-ри, 1962. 208 с.

Цибульський П. Вечір у винарні Штрауса. Віденські оповідання. Ужгород, Закарпатське обл. вид., 1956. 159 с.

Цибульський П. Весняний вітер. Оповідання. - "Ужгород, кн.-журн. вид-во, 1954. 140 с.

Цибульський П. Дерек. Оповідання. Ужгород, Закарпатське обл. кн.-журн. вид-во, 1961. 56 с.

Цибульський П. Росто при дорозі вишнина. Оповідання. Ужгород. Облвидав, 1959. 80 с.

Цибульський П. Струни. Оповідання. Ужгород. Закарпатське обл. видав., 1963. 195 с.

Цибульський П. Три вдовиці. Оповідання. Ужгород. Закарпатське обл. видав., 1960. 136 с.

-"-

Цибульський Павло Данилович. - 3 кн.: Українські письменники. В ю-б і югробічний словник. Т. 5. К., 1965, с. 700-711.

Антоненко-Давидович Б. Пленя бов жінця. - "Літ. газета", 1960, 24 травня.

Вільний В. Весняний вітер. - "Літ. газета", 1954, 18 листопада.

Копиленко Л. Лидські доні. - "Літ. Україна", 1963, 9 липня.

Мисолой П. Дітьми советского человека. - "Сов. Україна", 1955, 15, с. 173-180.

Микитась В. С теплом и любовью. - "Сов. України", 1961, 12, с. 179-181.

Пильненький С. Первий пат. - "Сов. Україна", 1955,
 11, с. 178-179.

Петлюваний В. На власні очі. - "Літературна
 газета", 1957, 8 лютого.

Равлик М. Крізь світло праці. - "Літ. Україна",
 1962, 1 червня.

Телеков М. Рассказчик Павел Цибулский. - "Літ.
 газета", 1957, 17 августа.

Михайленко Л. Урацький Л. Крок за кроком. -
 "Літ. газета", 1961, 5 травня.

Л и п е н ь 1967 р.

Х М Е Л Ь Н И Ц Ь К А О Б Л А С Т Ь
П А Р Т І Й Н А О Р Г А Н І З А Ц І Я
(До 50-річчя в часу її утворення).

В липні-люті на території міста Проскурова було зільха організації РСДРП (б) які утворили Прокурівську групу, яку в серпні-люті затвердив Підприємство-Вихідний обласний комітет РСДРП(б). Тоді ж був обраний і Прокурівський комітет РСДРП(б) у складі тт. Дермантер, Ревнікова, Крутошинського, Чекирки, Брагінського та інших.

Більшовики МІ армії, докладаючи про формування Прокурівського комітету РСДРП(б) об'єдналися в нього. Ще в серпні в прокурівську групу ввійшло близько 200 солдат, а на кінець листопада вона налічувала 400 членів. Для того періоду це була велика організація, більшість якої становили солдати.

Л І Т Е Р А Т У Р А:

Хмельницька обласна партійна організація.-
В кн.: Українська Радянська енциклопедія. Т. 15,
1964, с. 505

Вільшовики Хмельщини в 1967 році.-"Рад.
Поділля, 1962, 49 грудня.

1160670

Забайрачний І. Більшовицькі організації в
Поділля напередодні Першого в'їзду КП України.-
"Радянське Поділля", 1958, 18 червня.

Кириченко І. Гарнага І. Більшовицькі орга-
нізації Поділля в період підготовки Мовтневої
революції.- "Рад. Поділля", 1957, 29 травня.

Резнікова А., Абрамова В. Нові документи
про революційну боротьбу на Поділлі в 1917 р.-
"Рад. Поділля", 1957, 12 травня.

Резніков М., Крутошинський О. Прокурівська
організація РСДРП(б) в 1917 році.- В кн.: В б'ях за
Мовтень. Хмельницький, 1958, с. 105-114.

Гуменюк С. Відвойовані весни Прокурова.-
"Рад. Поділля", 1966, 5 січня.

Гуменюк С. Полум'яний світанок в Прокурові.-
"Прапор Мовтня", 1962, 7 листопада.

19 серпня 1967 р.

ФЕДІР МИХАЙЛОВИЧ

МИХАЙЛОВ.

(До 25-річчя з дня загибелі)

2 серпня 1967 року минає 25 років з дня трагічної смерті Федора Михайловича Михайлова-керівника Славутської підпільної організації. Створене ним підпілля в 1941-1942 роках поширилося на всю Шенетівщину і Острівський район Рівненської області. Будучи головним лікарем районної лікарні, Михайлов переправляв у ліс до партизанів чимало людей з числа почесних червоноармійців і командирів, які потрапляли в табори для польових істориків в лікарню.

В партизанський загін, яким командував шифр. А.В.Одуса Михайлов переправляв також одяг, продукти та медикаменти. Організував збір і переховування зброї для партизанів, обладнав підпільну друкарню. За його вказівкою переховувався до приходу Радянської армії бюст В.І.Леніна, який тепер стоїть на п'єдесталі в м.Славуті біля міської аптеки.

Підпільна діяльність Михайлова тривала до червня 1942 року, поки запродавець не видав його і ще 13 підпільників німцям. Німці повісили Михайлова, а почата ним справа не загинула.

Створений ним партизанський загін, якому було присвоєно ім'я Михайлова, розрісся у велике ~~військове~~ з'єднання. Народні месники завдавали фашистам все сильніших ударів, поки остаточно не вигнали окупантів з рідної землі.

Л І Т Е Р А Т У Р А:

Указ Президії Верховної Ради СРСР про присвоєння звання Героя Радянського Союзу Михайлову Ф.М. - "Рад. Поділля", 1965, 9 травня.

Баженова-Петр Івчук А. Чи прославився Михайлов. - "Рад. Поділля", 1959, 8 березня.

Емельянова Н. Це було в Славуті. - "Україна", 1959, № 4, с. 18.

Михайловський В., Казіпр В. Один з хоробрих. - "Рад. Україна", 1962, 20 грудня.

Одуха А. З. Ради щастя других. - "Правда України", 1965, 2 июня.

Петров М., Абрамова В. Доктор Михайлов. - "Рад. Поділля", 1965, 25 травня.

~~Михайловський В. Один з хоробрих. - "Рад. Україна", 1962, 20 грудня.~~

Степаненко В. Умиють лікарі. - "Комсомольське плем'я", 1965, 14 травня.

Шеуджен А. Не забудьте! Повесть. Майкоп. Адгейск. кн. изд-во, 1963. 304 с.

Грейцер М. Імені Михайлова. Вірт. - "Рад. Поділля", 1957, 13 вересня.

22 вересня 1967 р.

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

(До 30-річчя в дні організації).

Хмельницька (до 1954 року - Каменець-Подільська) область утворена 22 вересня 1937 року на території Південно-Західної частини колишньої Подільської губернії і Південної частини колишньої Волинської губернії.

Земля і безпросвітна була життя селян колишнього Поділля і Волині до Великої Жовтневої Соціалістичної революції. З багатого у всіх відношеннях краю панувало людське горе, найдовірний вивиск і жах. Подорож складено так багато пісень і дум про вилку доло селян. Земля належала поміщикам і куркулям. Потоцькі, Сагановські, Красовські, Гомоніцькі володіли цими-и волостями. Одні лише Потоцькі володіли 42598 десятинами землі.

Ветина Мовтнева Соціалістична революція повернула Подільсько-у селянству близько 2-х мільйонів десятин панської шпаші та церковної землі.

Селяни об'єдналися в колгоспи і на оновленій землі в року в рік одержують небувалі врожаї. На полях, які споконвіку оброблялися дерев'яною сохою, працює тепер могутня сільськогосподарська техніка.

Щоб уявити, якою була промисловість Хмельниччини до революції, можна навести такі дані: в 1909р. було 9 малопотужних заводів, кілька мукомельних, горільчаних, суконних, пивоварних і цегельних підприємств.

Тепер на Хмельниччині працюють потужні заводи Все-союзного і республіканського значення. Продукція цих підприємств відома не тільки в Союзі, а й багатьох країнах за рубезем. міста Кам'янець-Подільський, Хмельницький, Шепетівка, Городок, Полонне стали великими промисловими центрами.

За роки радянської влади Хмельниччина з темної відсталості, в усіх відношеннях, перетворилася в багатий і квітучий край з високоефективним сільським господарством і високорозвиненою промисловістю. Під керівництвом Комуністичної партії і Радянського Уряду подоланні успішно будують щасливе майбутнє нашого народу - комунізм.

В 1954 році на честь 300-річчя воз'єднання України в Росію Кам'янець-Подільська область була перейменована в Хмельницьку, а в 1958 році за успіхи, досягнуті в розвитку сільського господарства, Хмельницька область нагороджена орденом Леніна.

Л і т е р а т у р а:

Указ Президії Верховної Ради СРСР про нагородження
Хмельницької області орденом Леніна. - "Рад.
Поділля", 1956, 27 лютого.

Хмельницька область. - В кн.: УРЕ. Т. 17. 1965,
с. 729-733.

Хмельницька область. - В кн.: Українська Радян-
ська Енциклопедія. Т. 15. 1964, с. 506-509.

Бубновський М. О. Подільські мільйони. - "Рад. По-
ділля", 1963, 23 серпня.

Левченко І. Роки зростання. - "Рад. Поділля", 1964,
25 березня.

Орденоносна Хмельниччина в селі. Спец. випуск.
- "Блокнот агітатора", Хмельницький, облвидав,
1957, 162 с.

Хмельницька область за 40 років радянської влади.
Хмельницький, облвидав, 1957. 134 с.

Верховий У. Хмельницька область. Географічний на-
рис. К., "Рад. школа", 1960. 112 с.

Соціалістична Кам'яниччина. Матеріали для агітато-
рів. Кам'янець-Подільський, "Червоний кордон",
1940, 68 с.

Бібліографічні показники.

Історія міст і сіл Хмельниччини. Показник літера-
тури на допомогу складачам історії міст і сіл
Хмельницької обл. ч. I, II, III. Хмельницький,

1965. Заре./Хмельницька державна обласна бібліотека ім.М.Островського/.

Література про Хмельницьку область. /Інформаційні показники, що видаються Хмельницькою обласною бібліотекою ім.М.Островського 2 рази на рік/. 1960-1965рр.

Хмельниччина в радянській художній літературі. Короткий список літератури. Хмельницький, 1957. /Хмельницька обласна бібліотека ім. М.Островського/.

 В л и с т о п а д а 1967р.

Х М Е Л Ь Н И Ц Ь К А   О Б Л А С Т Ь

/ 50 років з дня встановлення Радянської
 влади на Хмельниччині /.

Партія більшовиків, озброєна квітневими тезами В.І.Леніна і рішеннями квітневої конференції РСДРП, розгорнула активну боротьбу за перетворення революції з першого, буржуазно-демократичного етапу з другим - соціалістичний. Трудящі Поділля не залишались осторонь цієї боротьби. Вони разом з робітниками і селянами всієї країни йшли за партією більшовиків і внесли свій посильний вклад в боротьбу за справу революції.

В другій половині вересня і в жовтні 1917р. революційний рух на Поділлі розвивався ще з більшою силою. Трудові маси Поділля гаряче зустріли проголошення радянської влади в Петрограді. Вітаючи це - трудящі маси Поділля одночасно посилюли боротьбу проти влади на місцях. Селяни активізували боротьбу за землю.

В кінці жовтня і в листопаді 1917р., внаслідок героїчної боротьби трудящих мас при активній участі революційних військ Південно-Західного фронту, радянська влада була проголошена майже на всій території Поділля.

Л і т е р а т у р а.

Боротьба за владу на Поділлі. /Березень 1917р.-лютий 1918р./. Документи і матеріали. Хмельницький, облвидав. 1957. 307с.

Голованівський-Барський Г.Д. В боях за встановлення влади Рад на Поділлі. -"Припор Жовтня", 1957, №31, 23,25 серпня.

Гуменюк С. За владу Рад. До 50-річчя Радянської влади. -"Колгоспна правда", 1966, 9 серпня.

Гуменюк С.Боротьба за владу Рад на Поділлі. /До 45-х роковин Великого Жовтня/. -"Блокнот агітатора", Хмельницький облвидав, 1966, №19, /209/, с.13-20.

Гуменюк С. В боротьбі за владу Рад. -"Шлях Жовтня", 1957, 6 листопада.

Гуменюк С. Боротьба трудящих Поділля за владу Рад. -"Блокнот агітатора", Хмельницьке обл.вид.,1961, №20, с.24-31.

Заболотний І. Більшовики Поділля в боротьбі за владу Рад. -"Рад.Поділля", 1962, 8 грудня.

Зеленюк І.С. Перемога збройного повстання в Петрограді. Боротьба за владу Рад на Поділлі. - В кн.: Зеленюк І.С. 1917рік на Поділлі. Львів, 1966, с. 127-166.

Зеленюк І.С. Перемога Великого Жовтня на Поділлі. - В кн.: Тези доповідей Подільської краєзнавчої

конференції. /Ловтень, 1965р./ . Хмельницький,
1965, с.23-26.

Кострыба П.І. Боротьба трудящихся за установленне советской власти на Подоліе. Хмельницький, 1957.
64с.

Лододее-Селіванов П. До питання про встановлення Радянської влади в Кам'янці-Подільському. - "Армія України", 1965, № 4, с.84-86.

Семелюга А.Г. Вітряна Г. Боротьба за владу Рад на Кам'янецьчині. - "Рад.Кам'янецьчина", 1957, 9 червня, 25 серпня, 9 листопада.

Ткачук А. Як встановлювалась влада Рад на Поділлі. - "Рад.Поділля", 1963, 23 жовтня.

8 листопада 1967р.

ЛЕОНІД МИХАЙЛОВИЧ ЛЕВИЦЬКИЙ

/50 років з дня народження/.

Л.М.Левіцький був ровесником Ловтія, народився він 8 листопада 1917 року в Теофіполі. В 1932р. закінчив у селі Новоставця семірічну школу і вступив до Криворізьського агрозоветехнікуму. Та його тягнуло до літератури. Після закінчення технікуму він їде у Плузне, де вступає у 10-й клас середньої школи, який закінчив у 1937 році на відмінно. В цьому ж році Л.Левіцький вступає в Київський Державний університет на філологічний факультет. 22 червня 1941р. над столицею України з'явилися перші фашистські літаки. Разом з друзями Л.Левіцький подав заяву в партком університету з проханням відрадити його на фронт. Бажання задовольнили і він став солдатом першого афеденого комуністичного полку. Згодом Л.Левіцький став військовим кореспондентом і за завданням редакції побував на "Малій землі" - в партизанському з'єднанні.

З перших днів війни Л.Левіцький веде свій фронтовий щоденник. Брав участь в багатьох боях. Загинув смертю хоробрих в грудні 1943 року в боях за село Забілоччя, Радоминського району на Литовщині.

Недоспіває пісня комсомольського поета і сьогодні давешнє над просторами його рідних ланів, але вже не у вістрі бойової команди, а на фронті трудових подвигів земляків у боротьбі за побудову комунізму.

Л і т е р а т у р а:

Левчицький Л. Недоспіває пісня. Поезії. К., "Рад. письменник", 1959. - 50 с.

-----○-----

Гриценко В. Недоспіває пісня. "Прапор юності", 1962, 24 січня.

Зуб І. Пісня воїна. - "Дніпро", 1960, №3, с.154-156.

Мельник О. А пісня співає. - "Молодь України", 1959, 12 грудня.

Радчицький І. Пам'ятник сину. - "Радянське Поділля", 1959, 18 лютого.

Листопад 1967 р.

ГРЕЧАНСЬКА ЧЕРВОНА ГВАРДІЯ
/До 50-річчя з дня створення/

Загін Гречанської Червоної гвардії був організований в період, коли партія більшовиків перейшла від тактики мирного розвитку революції до тактики збройного повстання. Керувався він на добровільній основі, насамперед з комуністів та співчуваючих. Керував загonom комуніст Дубінін, а також Гречанський резком. Згодом загін виріс у велику і грізну революційну силу. Першими командирами загонів Гречанської Червоної гвардії були: Дубінін, Малашкевич, Степанов, Павлов, Лисаків, Мартянова, Обаревич.

В листопаді червоногвардійці обладнали бронепотяг, який спочатку називався "Соколенний броневик". Пізніше його назвали "Гандзя". З цим іменем бронепотяг пройшов всю революцію і громадянську війну, громив петлюрівців та іноземних інтервентів.

Загони Гречанської Червоної гвардії провели багато бойових операцій в Шепетівському напрямку і в самій Шепетівці, де українські буржуазні націоналісти, очолені телеграфістом Золотаренком, мали велику підтримку від гайдамаків та польського легіону. Червоногвардійці здобували перемогу за перемогою в багатьох боях, переможним маршем пройшли від Проскурова до Во-

ронеша, ст.Бобринської /Шевченкове/ і т.д.

Бійці Гречанської Червоної гвардії брали участь у звільненні від петлюрівців Ярмолинець, Дунаєвець, Балина, Кам'яниця-Подільського і багатьох інших населених пунктів Хмельниччини.

Л і т е р а т у р а:

Білецький П. Бойові епізоди. - В кн.: В боях за Великий Ковтень. Хмельницький, 1958, с.87-88.

Борьба трудящихся за победу Великой Октябрьской социалистической революции и установление советской власти на Подольи /август 1917 - февраль 1918г/. - В кн.: Костриба П. Борьба трудящихся за установление Советской власти на Подольи. Хмельницкий, 1957, с. 30-45.

Буз Я.В. Железнодорожники Юго-западной магистрали в борьбе за установление Советской власти на Украине. К., 1957, 51с. /О-во по распространению полит. и науч.знаний/.

Гуменюк С. Летів уперед бронепотяг... -"Рад.Поділля", 1965, 13 червня.

Кириченко І. Подільська Червона гвардія у боротьбі за владу Рад. - "Прапор Ковтня", 1957, 24 червня.

Міщенко П. Мої спогади. - В кн.: В боях за Великий Ковтень. Хмельницький, 1958, с.89-95.

Неверовський І. Гречанська Червона гвардія. - В кн.: В бою за Великий Мовтень. Хмельницький, 1958, с.51-72.

Рачинський С. Гречанські залізничники в 1917-1918 рр. - В кн.: В бою за Великий Мовтень. Хмельницький, 1958, с.73-81.

Турчанський Н. Страж залізничників. - В кн.: В бою за Великий Мовтень, Хмельницький, 1958, с.97-100.

Широко С. Революційні залізничники в боротьбі з бандитами. - В кн.: В бою за Великий Мовтень. Хмельницький, 1958, с.83-86.

-----0-----

Григорьев Н. Бронепоезд "Гандзя". Новель. Л., Детгиз, 1935. 224 с.

Григорьев Н. Бронепоезд "Гандзя". - "Нева", 1962, VII, с. 173-182.

-----
 13 грудня 1967 р.

НИКОЛА ДМИТРОВИЧ ЛЕОНТОВИЧ
 /90 років з дня народження/.

М.Д.Леонтович народився 13 грудня 1877 року. Зчився в Кам"янець-Подільській духовній семінарії, де вивчав музичку грамоту, грав в оркестрі, диригував хором. Вже тоді почав збирати, записувати й обробляти для хору українські народні пісні, а згодом склав з них два збірники "Пісень з Поділля".

Добре знання народного побуту, народної музики відіграли величезну роль у формуванні Леонтовича, як музиканта. Закінчивши семінарію, Леонтович відмовився від сану священника і став сільським вчителем співу, організовував селянські хори, а іноді й самодіяльні оркестри. Він був частим гостем в селах Поділля /Вінницької та Хмельницької областей/, постійно збирав народнопісенну творчість.

Града, найцінніша частина творчої спадщини Леонтовича - художні обробки народних пісень. Він обробив близько 200 народних пісень, серед яких "Щедрик", "Піють півні" і ін. В цій галузі найяскравіше виявилася його могутня, новаторська обдарованість.

Тематичне коло обробок композитора ширше і різноманітне: історичні, обрядові, жартівливі, побуто-

ві, ліричні, танцювальні пісні. Серед них значне місце належить пісням, про яким ідеями соціального протесту, боротьби трудящих мас проти гнобителів, а скорботним до оптимістичним пісням про віночу долю.

В буремні роки Радянської революції і громадянської війни Леонтович організовував хорову самодіяльність у частинах Червоної Армії і створює обробки революційних пісень: "Інтернаціонал", "Молода гвардія", "Ми ковалі" тощо.

Л і т е р а т у р а:

- Леонтович М. Українські народні пісні для хору. К., "Мистецтво", 1952, 158с.
- Леонтович М. Хорові твори. К., Держ. видав. образотворчого мистецтва і муз. д-ри УРСР, 1961. 232с.
- Леонтович М. Хорові твори. К., "Музвидав", 1961, 232с.
- Леонтович Н. Украинские народные песни. М., 1960. 18с. /Всеросс.хоровое о-во/.

-----0-----

Гордіничук М.М. Нариси про життя і творчість М.Леонтовича. К., Держ. видав. образотв. мистецтва і муз. д-ри УРСР, 1956. 103с.

Гордишук Н., Архимович Л., Творчество Н. Леонтовича,
-Сов. музика, 1958, № 1, с.56-68.

Годзішевський І. Незабутні аустріці. - "Вітчизна",
1959, № 3, с.133-141.

Леонтович Микола Дмитрович /1877-1921/. - В кн.: На-
риси з історії української музики. Ч.1. К.,
1964, с.300-306.

М. Леонтович. - В кн.: Нариси з історії української
музики. Ч.2. К., 1964, с.14-17.

Леонтович Н.Д. - В кн.: Архимович Л. и др. Музыкаль-
ная культура Украины. М., 1961, с.100-103.

Леонтович Н.Д. - В кн.: Украинская ССР. М., 1957,
с.137-141. /Музыкальная культура союзных рес-
публик/.

Мундир З. Ще раз про Леонтовича. - "Мистецтво",
1961, № 1, с.44-5.

23 грудня 1907 р.

ПАНТЕЛЕЙМОН МИХАЙЛОВИЧ ПЕДА,
/60 років з дня народження/.

Панько Педя народився 23 грудня 1907 року в с. Жванець, Кам'янець-Подільського району в родині робітника. Ще в шкільних роках малий Панько захоплювався творами Т.Г.Шевченка, М.Лермонтова, Л.Українки. Він береться за перо і пробує свої сили. В 1925р. в Подільській селянській газеті в'являються перші вірші П.Педи. Через рік адіюнт юнак направляється в Одесу, де вступає на робфак при Інституті професійної освіти. Пише вірші, які друкує в місцевій і республіканській пресі, в літературних журналах Каркова і Києва. Після закінчення Інституту Педя працює викладачем української мови і літератури в середній школі, потім в сільськогосподарському Інституті. Через деякий час йому довіряють відання літературною частиною Одеського оперного театру. П.Педя входив до літературної організації пролетарських письменників "Гарт", якою керував тоді Іван Микитенко. В 1931р. виходить перша його збірка "Перший рейд".

Поезія Панька Педи - відгук на недавні буремні дні Великого Лютня, заклик до відбудови країни,

впевненість в перемозі, гордість за радянський народ, який будує нове життя. Вона перегукується з творами П.Тичини, В.Сосюри, М.Бадана, П.Усенка. П.Педа - комсомольський поет.

В період культу особи П.Педа був безпідставно звинувачений і трагічно загинув в 1937р. Творчість нашого Подільського поета не втрачає свого значення і дотепер. Вона закликає молодь до подвигів, до держання в ім'я Радянської Вітчизни, клятве вірно служити своєму народові.

Л і т е р а т у р а:

Педа П. Перший рейд. Поезії. Харків, "Гарт", 1931, 32с.

Педа П. Горять огні. Поезії. "Рад.письменник", 1961, 115с.

-----0-----

Панько Педа. /Біографія/. - В кн.: Антологія української поезії. Т.4. К., 1957, с.23.

Кушнір В. Перо-багнет. - "Прапор юності", 1963, 27 березня.

Олійник С. Вірші Панька Педки. - "Літ.газета", 1961, 18 серпня.

Олійник С. Він був справжнім новатором. - В кн.: Денік поезії, 1963. К., 1963, с.293-297.

Шаповал І. Рідкісні видання. - "Літ.газета", 1961, 18 серпня.

10 грудня 1987 р.

ЧЕРВОНЕ КОЗАЦТВО. /До 50-річчя з дня створення/

Створене в кінці 1917р. /28 грудня/ Червоне козацтво виросло з невеликого загону у 12 полковий кінний корпус і відіграло велику роль у боротьбі за встановлення і зміцнення Радянської влади на Поділлі, Волині, і на всій Україні. У бою вів співдружності з іншими дивізіями Червоної Армії воно громить німецьких загарбників, петлюрівців, денікінців, білосполяків, врангельців, махновців і завоювало великий авторитет і любов народу.

Під прапором Червоного козацтва поряд з кращими силами українського, російського, білоруського, латиського, естонського і інших народів, воювало багато наших земляків-подолян.

Богові заслуги Червоного козацтва були гідно відзначені в 1921 році Револуційною Військовою Радою Республіки присвоєнням йому почесного імені "Першого корпусу Червоного козацтва імені Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету". Почесний прапор з орденом Червоного Прапора на ньому одержало Червоне козацтво від ЦВК України. За успішні бої під Орлом червоні козаки одержали Почесний прапор від ЦВК РСФСР і

від Петроградської Ради. Почесні прапори і нагороди одержало ряд полків Червоного козацтва.

І на трудовому фронті Червоні козаки завжди були в перших рядах. Наприклад, наші земляки, звільнившись в довготермінову відпустку, організували на Проскурівщині в 1929 році комуну "Червоний козак".

Під час Вітчизняної війни дивізії 1-го Кінного корпусу Червоного Козацтва були перетворені в мотомехкорпус. Бойові подвиги його яскраво описані в книзі генерала Н.Попеля "В тяжкую пору".

Із славою пройшло свій героїчний шлях створене Комуністичною партією бойове дітище робітників і селян України – Червоне козацтво. Його боротьба слугувала прикладом вірності партії й народу не одному поколінню, радянським людям.

Л і т е р а т у р а:

Дубинський І. і Шевчук І. Червоне козацтво. /Істор. нарис/. С., Політвидав України, 1965. 173с.

Червоне козацтво України. – 3 кн.: Українська Радянська Енциклопедія. Т. І, с. 102–103.

Гур'янов П.Д. Червоне козацтво в боротьбі за Радянську владу на Україні. – "Український історичний журнал", 1968, № 2, с. 91–97.

Дольд-Михайлик І., Гур'янов П. Червоне козацтво. – "Вітчизна", 1968, № 1, с. 158–171.

Червонокозачий командир. З витяга мушкетерського славу. "Прапор юності", 1962, 31 грудня. /Про В. М.Примакова/.

Карась П. Не поле перейти. -"Рад.Поділля", 1965, 8 серпня.

Міняйло А. Хто в дружбу вірить гаряче. -"Комсомольське плем'я", 1963, 18 грудня.

Попов Ф.В. Записки комбрига. -"Прапор юності", 1959, 18, 20, 27, 29 березня.

Костюк Б. Збирач народних скарбів. -"Рад.Поділля", 1964, 23 серпня.

Петров В. Комкор Червоних козаків. /Про В.М.Примакова/. К., Політвидав України, 1964. 136с.

Малишко К.Ф. Легендарний герой громадянської війни. -"Укр.історичний журнал", 1962, №3, с.137. /До 65-річчя з дня народження В.М.Примакова/.

Міняйло А. Гарт. -"Комсомольське плем'я", 1964, 23 лютого. /Про перебування на Поділлі прославлених командирів Радянської Армії і Уборевича та В.М.Примакова/.

Командарм Уборевич. Воспоминания друзей и соратников. М., Воениздат, 1964. 260с.

Дубінський І.В. "Сурмачі" сурмають тривогу. Хроніка Героїчних днів. К., "Рад.письменник", 1961. 339с.

Дубінський І.В. Золота липа. Роман. К., Держполітвидав УРСР, 1962. 394с.

КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ.

В 1967 році минає:

18 лютого 1967р. минає 90 років з дня народження українського радянського театрознавця, журналіста В.А.Чаговця.

Всеволод Андрійович Чаговець народився в м.Старокостянтинові Хмельницької області в сім'ї урядовця.

50 років /березень 1917р./ тому на Поділлі виникли перші Ради робітничі і солдатських депутатів.

230 років /квітень 1737/ з початку масової гайдамаччини.

20 років тому /травень 1947/ Дашавський газ прийшов на Поділля.

75 років /14 травня 1892р./ з дня народження відомого українського радянського актора, народного артиста УРСР В.К.Сокирко. /с.Білогородця, Ізяславського району/.

265 років /1702-червень/ з часу вибуху масового селянського повстання під проводом С.Палія. /початок його в с.Гусятині Чемеровецького і Савинцях Ярмолинецького районів/.

50 років /14 липня 1917 року/ з дня вибуху
масового повстання селян Старокостянтинівського по-
віту проти поміщицького гніту. 10 жовтня - продовжен-
ня цього повстання проти органів влади тимчасового
уряду.

70 років /2 серпня 1897р./ з дня народження
письменника Сумного /Угрюмова/ Семена Макаровича.
/м.Летичів/.

50 років /23 жовтня 1917/ тому вибуху велике
повстання селян Шепетівки, Маківець, Сакговець, Вер-
сівців, Клембівки і цілого ряду інших сіл за встанов-
лення Радянської влади.

70 років / 2 жовтня 1897р./ з дня народження
відомого українського радянського економіста, доктора
економічних наук О.Г.Лібермана. /м.Славута/.

50 років /5 жовтня 1917р./ з часу організації
першого на Поділлі /в с.Коров"ї, поблизу Теофіполя/ ко-
мітету сільської бідноти, головою якого був Гнат Іванюк.

50 років /4 листопада 1917р./ з дня скликання
першого повітового з'їзду селян Старокостянтинівського
повіту, який оголосив Радянську владу в повіті, а також
віддав всі поміщицькі і церковні землі в користування
селянам.

50 років /листопад 1917р./ з дня вибуху селянського повстання Славутської волості, а потім всього Заславського повіту за встановлення Радянської влади.

70 років /18 грудня 1897/ народився організатор і керівник Червоного козацтва В.М.Примаков.

165 років /1802/ з дня народження письменника-декабриста, земляка П.М.Вигодовського. /Дунця/, уродженця с.Рущичної, Хмельницького району.

75 років з дня народження відомого українського вченого в галузі української літератури та мови. /Зокрема подільських говірок/, а також в галузі історії України Володимира Михайловича Отроківського. /с.Кудринці, 1892р./

120 років /1847р./ з часу заснування Шепетівського цукрового заводу.

180 років з дня народження великого російського поета К.М.Батюшкова. /1787/.

80 років з часу заснування спортивного товариства "Динамо" в м.Хмельницькому. /кінець 1937р./

40 років /1927/ з часу заснування однієї з перших на Поділлі сільськогосподарських артілей "Хлібороб" в с.Бакматівцях, Хмельницького району.

50 років /8 листопада 1917р./ з дня висуну повстання солдат Острівського полку в с. Косогірка, Яришинецького району під керівництвом відомого українського письменника І.Тардєва. Солдатів активно підтримали селяни. Повстанці проголосили радянську владу і надіслали телеграму В.І.Леніну.

175 років /1782/ з часу жорстокої битви в с. Миленці Шепетівського р-ну російської армії з поляками за приєднання Волині до Росії. Польські війська були вщент розбиті.

10 років /1957/ з початку будівництва трансформаторного заводу в м.Хмельницькому.

450 років з часу заснування сіл Кузьмиха, Запашинець, Красилівського, Сновородоля, Старокостянтинівського районів. Вперше згадуються в стародавніх актах від 9 вересня 1517р.

575 років з часу заснування м.Городка. Вперше згадується в стародавніх актах від 1392р.

В 1967р. минає 140 років з дня народження відомого українського композитора і піаніста Михайла Адамовича Завадського, автора понад 500 творів. Народився в с. Михайлівцях, Хмельницького району в 1827 році.

1. Передмова	1
2. Леонід Іванович Глибів	3
3. Устим кармалюк	7
4. Перший молодіжний фестиваль Хмельниччини	11
5. Дмитро Герасимович Віденський	13
6. Павло Данилович Цибульський	14
7. Хмельницька міська партійна організація	17
8. Федір Михайлович Михайлов	19
9. Хмельницька область	21
10. Встановлення Рад, влади на Хмельниччині	25
11. Леонід Михайлович Левицький	28
12. Гречанська-Червона Гвардія	30
13. Микола Дмитрович Леонтович	33
14. Пантелеймон Михайлович Педа	36
15. Червоне козацтво	38
16. Короткі повідомлення	41

Підготували Д. Орел, В. Леонів, Л. Боровська.

Рт. ХДОВ. Тир. 200, грудень 1966 р.